

R o z g o n i S u t o r i s J á n o s

A leydai egyetem anyakönyvéből megállapítható, hogy Rozgoni 1610-ben születhetett, mégpedig egyszerű polgárcsaládból. Az apja bizonyosan foltozó varga lévén, akinek aligha volt módjában fia taníttatása, ezért bizonyos, hogy az ifjúkorba jutott gyermek szorgalmas, jótanuló volt s így az országa bármely részében jelentkező minden szellemi kiválóságra és jóigyekezetre felfigyelő idősebb Rákóczi György fejedelem az érdemes tanulót felkarolva, maga taníttatta tovább.

A franekerai egyetem anyakönyvének lapjai szerint 1638 szeptember 14-én két magyar ifju iratkozott be az itteni teológiai karra, úgy mint Johannes Rozgoni és Johannes Molenaar.¹⁾ Itt azután szorgalmas tanulásuk jeleképpen Vedelms Miklós professzor vezetése alatt "Opuscula Theologica Nova" címzésű könyvben a Collégium Hungaricum többi tagjával együtt tartott vitatkozásukat adták ki. Ebben az 1640-ben megjelent gyűjteményben Rozgoni S. Jánosnak két disputációja is van besorozva.²⁾

Franekerában Rozgoni egy esztendő teltén, átment Leydába, ahol 1639 november 29-én iratkozott be az egyetem teológiai karára.

Tudjuk, hogy Rozgoni sajátkezűleg írott életrajzot hagyott hátra maga után, amely 1837-ben még Szathmári Pap Zsigmond vizaknai lelkipásztor tulajdonában volt, azonban ez azóta megsemmisült, bizonyosan 1849-ben Nagyenyeden lelte halálát. E füzetben a többek között azt jegyezte fel, hogy "Anno 1638 Lugduni Batavorum nostrae nationis Juvenum virorum tunc temporis degentium haec sunt nomina: /saját magán kívül/ Petrus Debreczeni, Daniel Kolo'si, Benedictus

1) TT. 1185: 604.

2) RMK. III. 1557.

Szikszai, N.N. Kecskeméti, Steph. Vari, Steph. Szepsi, Johannes Molnár Szenciensis Alberti filius.⁴⁾E sorokból világosan látszik, hogy Szenczi Molnár Jánost nagyra becsülték s talán büszkék is voltak reá azért, hogy Molnár Albert fiának lehettek tanulótársai, mert - hát - egyedül csak az ő apjának nevét nevezték meg, pedig közülük más is volt papfiu.

Ha ezek után végignézzük e névsorocskát, azt találjuk, hogy mindenik tagja puritánus nézetű, sőt nem egy ifju éppen a Tolnai-féle tizek tagja is volt. Egyedül csak Rozgoni világnézetére vonatkozólag nincsen semmi határozott adatunk, de kartársai és barátai felfogásából következtetve, őt is közéjük tartozónak kell tartanunk.

Geleji Katona István püspöknek öregbik Rákóczi György fejedelemhez 1640 szeptember 13-án Gyulafehérvárról intézett levelében a többek között arról számol be, hogy "megérkezének kegyelmes uram azok a két alumnusok, akiket vártam, békével; jó két atyafiak, ha isten élteti őket, jó tanító emberek /vagyis papok/ lesznek; egyiket Vásárhelyre adám scholamesterségre, még a másiknak helye nincs."⁵⁾

Koncz József: A marosvásárhelyi ev.ref. kollégium történetében azt találjuk, hogy "1640-ben szeptember 21-től fogva Rozgoni a scholamester."⁶⁾ Tehát a hazatért "jó két atyafiak" egyike Rozgoni Sutoris János volt. Sajnos, hogy itteni működéséről nem maradt fenn semmi jelentős emlék.

A kolozsvári református kollégium két olyan munkát őrizett meg, amely annak idejében Rozgoni saját tulajdona volt. Az egyikbe irt bejegyzés szerint: "Est Georgij Miskolci et fratrum Christianoru[m] eius in these fide iunctorum 1643.10 die Mensis Februarii in oppido Kezdi Vasarhely." Ez alatt: "Post Cl. Georgii Miskolci Est Johannis S. Rozghoni. Emi ab ipsis electvs, Enyedini in synodo generali Anno 1646 Junij 4. die flor. 1 Den. 60." Végezetül: "Ex libris Johannis P.Rozgoni filiationis jure etc." Tehát Rozgoni Sutoris János 1646 június 4-én vásárolta, 1 frt 60 denáriusért

4) Erdélyi Prédikátori Tár. VII. füzet. 1837. XXXVI. 1.

5) Uj Magyar Muzeum. 1859. I. 207.

6) Koncz József: A maros-vásárhelyi ev. ref. régi iskola ismertetése. M.-vásárhely, 1896. 42.

a szatmárnémeti nemzeti zsinat alkalmával. Valószínű, hogy ekkor már enyedi pap volt. Őtána fia: Rozgoni Pastoris János lelkipásztor örökölte.⁷⁾

A másik két kötetes könyv bejegyzése: "Ex libris Johannis P. Rozgoni. Ab. A. 1666 usui suo hos Parentis libros applicare utquaque cepit etc."⁸⁾ Eszerint 1666-ban kerülhetett Rozgoni P. János tulajdonába.

Basa Mihálynak "A nagyenyedi ref. egyházmegye és az abban levő egyházak történelme" című közleményében azt adja tudtunkra, hogy "Rozgoni - alias Sutoris János, enyedi pap, s egyszersmind - 1648-50-ig esperes. Jegyzője volt Géczi György." Enyedről 1655 után Ótordára ment lelkipásztornak; 1657-ben már itt találjuk.⁹⁾

Tudjuk, hogy e városnak Basta erdélyi kormányzása idején menedéklevele volt a tábornoktól, ennek ellenére azonban a császári gyűlevész sereg Tordát megrohanta, rabolt és gyilkolt úgy, hogy a vér pataként omlott a vártemplom kerítésének kapuján keresztül. E szörnyűséges csapás 1658 szeptemberében újra megismétlődött: II. Rákóczi Györgyöt üldöző tatárok Tordát felégették és lakosságának nagy részét legyilkolták. Mindez azonban nem volt elég, mert a fejedelem hajdúi és a török seregek között 1659 december 2-án bent a város területén véres csata és pusztítás következett be, majd a Kemény János seregét üldöző tatárok ismét elhamvasztották Torda épüldőfélben levő házait.¹⁰⁾ Mindezen veszedelmek alkalmával Rozgoni Kolozsvár biztosabb falai közé menekült, de Sejdi Achmettől a város lakosságára kivetett közel százezer forintos sarcához - a történelem szerint - meg nem nevezett tordai prédikátorként 1659-ben ő is hozzájárult.¹¹⁾

Az 1673-ban tartott radnóti zsinat, amely Dési Márton enyedi professzor, Hunyadi Pál ugyanottani lelkipásztor, Csernátoni Pál enyedi tanár, Pataki István kolozsvári professzor felett mondott

7) Könyvtári jelzése: Q. 62./Ma az akadémia könyvtárában Kolozsvárt./

8) Könyvtári jelzése: M. 7. /u.o./

9) Az erdélyi reformált anyaszentegyház névkönyve. 1867. - Kolozsvárt, 1867, lo. 24./

10) Kövendi Weress Sándor: Torda őscsaládai. Kolozsvár, 1891. 9-lo.

11) Jakab Elek: Kolozsvár története. II. 676.

enyhe ítéletet, mivelhogy űk Coccejus tanításait hirdették. E zsinat végzését Apafi fejedelem 1680 február 22-én sajátkezű aláírásával látta el, s az egyház részéről Rozgoni János, Kiskomáromi P. István, Rimaszombati István és Zemlényi Ferenc tekintélyes papok erősítették meg. E végzésekből láthatjuk, hogy Amesius felfogását az egyház már régóta elfogadta, sőt kollégiumaiban is tanította, Coccejus nézeteinek hirdetése azonban még tilalmaztatott.¹²⁾

Hihető, hogy a puritánizmusban nevelkedett Rozgoni is már kiöregedett a továbbhaladásból.

Rozgoni Sutoris János fia : Rozgoni Pastoris János 1653-ban netalán már Tordán született, Tanult Kolozsvárt, Utrechtben, Leydában. Hazatérte után Székelyudvarhelyen iskolai rektor, majd Kolozson, azután Fogarason, továbbá Széken, végül is Kolozsváron pap. Az utolsóként említett városban mindössze két esztendeig szolgált, mert 1710-ben elhunyt, özvegye pedig 1718-ban halt meg.¹³⁾

12) ProtKözl. 1889: 344, 362.

13) Kolozsvári ref.lelkipásztorok. /Kéziratoss gyűjteményem/.